

ZÁVĚR V. VĚDECKÉ KONFERENCE

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПЯТОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

SUMMING UP OF THE FIFTH SCIENTIFIC CONFERENCE

Fr. Patočka

V. vědecká konference fakulty všeobecného lékařství University Karlovy skončila. Zahájena důležitým úvodním slovem Spectabilis soudruha děkana předložila lékařské veřejnosti řadu teoreticky i prakticky důležitých komplexů své vědecké práce, podnítila četnými svými náměty živou diskusi a v neposlední řadě vedla aktivně i pasivně participující k zamýšlení se nad vlastní budoucí prací za použití metodik, jež v ní popsány, a pracovním směrem, jenž je dosaženými výsledky vytyčen. Zbývá stručně zrekapitulovat obsah pracovní náplně jednotlivých dnů, ohodnotit jejich výzkumnickou hloubku, vyzvednout prioritně nalezená nova a zejména možnost jejich praktického užití v diagnostice i terapii lidských chorob a tím zvážit i přínos a význam pracovních dnů konference pro lékařskou vědu vůbec a budování naší socialistické lékařské vědy zvláště.

Nutno znovu zvážit zahajovací slova o revoluční přestavbě naší lékařské vědy, která je nadále více než kdykoliv předtím promyšleně řízena k plnění státních a resortních úkolů, důležitých pro zdraví našeho lidu.

První den byl velmi vhodně věnován základně důležité problematice použití radioizotopů v lékařství, s kteroužto vpravdě prací budoucnosti poprvé předstupuje naše lékařská fakulta před nejširší lékařskou veřejnost. Ježto jde o problémy pro nás i metodicky nové, kde bylo nutno nejdříve pracně budovat, vynalézat i upravovat aparaturu i adaptovat metodické postupy, bylo velmi správné, že kolektiv pracovníků lékařské fyziky, který se této práci ujal, pověřil svého vedoucího úvodní přednáškou. Tato shrnula vývoj, současný stav a perspektivy použití radioizotopů na fakultě všeobecného lékařství, konstatovala poměrně pozdní nástup fakultních pracovišť k práci s izotopy a dokumentovala krásným úspěchem korunovanou snahu pracovníků Ústavu lékařské fyziky dát za vydatné podpory vedení školy své mateřské fakultě rychlým vybudováním pracoviště nutné podmínky pro základní výzkum, pro výuku i pro klinickou aplikaci izotopů. Ty, kteří neznají pracoviště, poučil o zvláštním charakteru jeho působení, o nesnázích technické výbavy i práce a nutné ochraně pracujících krátký film, který byl — stejně jako vědecké budování — všemi po právu oceněn.

Zprávy o konstrukci vhodného trezoru pro radioaktivní izotopy a o prototypu dálkově řízené pipety, stejně jako sdělení o zkušenosti s gama-
grafem vlastní konstrukce ukázaly nejenom schopnosti pracovníků kolektivu i fakulty řešit účelně a vhodně dílčí technické úkoly tohoto zaměření, nýbrž v posledně zmíněném přístroji byl vypracován i aparát, jenž má patrně světovou prioritu. Významnost práce doložena sdělením o sledování změn metabolismu vlivem vnitřně aplikovaných zářičů. Obtíže spojené s dekontaminací předmětů vyřešeny originální modifikací jinde používaných metod a závažnost otázky osobní bezpečnosti vědeckých a laboratorních pracovníků je sledována promyšlenou komplexní osobní dosimetrií.

Dílčí sekce byla ukončena diskusí, v níž byl podržen požadavek potřeby vhodné úpravy norem pro práci s radioizotopy a v živé výměně názorů probrána řada otázek důležitých po stránce technické i hygienické.

Druhá část půldne věnována již prezentacím vědeckých prací s problematikou radioizotopů, z nichž 4 z Ústavu experimentální patologie tvoří vlastně uzavřený, vysoce zajímavý a dokonale zpracovaný komplex.

Tento soubor se zabýval osudem některých sirných sloučenin v organismu pod vlivem ionizačního záření, při čemž šlo hlavně o metabolismus methioninu a cysteinu. Sledováním polarografické filtrátové dvojvlny byl zjištěn jednoduchý způsob, jak sledovat některé změny v proteinech, vyvolané účinkem záření na organismus a nalezeny poruchy inkorporace S^{35} methioninu a cysteinu do tkáňových proteinů. Práce se určitě stane východiskem studia funkce bílkovin, pokud souvisí s SH skupinami, a řešení některých problémů proteosyntézy a tvorby tkáňových proteinů. Těmito pracemi bylo jasně dosaženo úrovně mezinárodní.

Studie o průkazu postiradiačního poškození jater vylučováním I^{131} bengálské červeně znamená podstatné zlepšení dosavadní chromoexkreční techniky a slibuje pro klinickou aplikaci vysoce cenný přínos k diagnostice poškození jater. Nejzávažnější studií tohoto půldne je další sdělení o desoxycytidinurii po vnitřním záření, jež — navazujíc na dřívější práci — snaží se o podrobnější zachycení metabolických změn v organismu. I když dosavadní výsledky nedávají ještě možnost zachytit specifické změny, vyvolané ionizačním zářením u člověka, znamenají již zásadní obohacení našich vědomostí o metabolismu nukleových kyselin. Nález odlišné cesty metabolismu cytosinu od ostatních pyrimidinů a purinů je určitě prioritní i v mezinárodním měřítku.

Tři první přednášky odpolední tvoří další skupinu, v níž je především podána metodika pro stanovení metabolismu vápníku v organismu po-

mocí inkorporace Ca^{45} , jež je použita k získání vlastních cenných výsledků, týkajících se metabolismu Ca po ozáření. Je jisté, že takovéto posouzení stupně poškození zářením je vysoce cenné a může mít i praktický význam. I když autoři patrně nemohli ve výkladu jinak postupovat, byl určitě krátkodobý pohled na promítnuté matematické formule části posluchačstva nepostačující k pochopení tím spíše, že i grafy byly stěží viditelné. Nesmírně zajímavá a velmi původní jsou další zjištění o změnách v ukládání kalcia v celém skeletu při uměle vyvolané fraktuře. Další 2 práce se rovněž navzájem doplňují a informují o hodnotných poznatcích nových i doplňcích dříve zjištěných nálezů, o významu methioninu pro metabolismus nervové tkáně za pomoci derivátů methioninu a hlavně methioninsulfoximinu, který blokuje inkorporaci methioninu do bílkovin CNS. Histoautoradiografické vyšetření prokázalo ukládání obou látek v oblastech CNS, hlavně v mozečku a šedé hmotě hemisfér.

Přednáška o definitivním průkazu a možnostech kvantitativního hodnocení resorpce z močového měchýře za pomoci I^{131} bude mít zcela určitě odezvu v léčebné praxi. Konečně poslední sdělení, metodicky dokonale propracované, prokázalo pomocí jodovaného insulinu I^{131} velmi původně, že antidiabetika in vivo podstatně snižují aktivitu insulinázy, kdežto na homogenátu jater in vitro jsou v podstatě bez vlivu.

Z toho nejen vyplývá, že na účinku těchto látek participují další extrahepatické faktory, nýbrž zjištění může vést k objasnění principu tohoto způsobu léčení diabetu.

I. část odpoledne byla věnována radioizotopům v diagnostice a terapii. Za velmi cennou práci nutno označit zprávu o použití bengálské červeně se značeným jodem k funkční diagnostice jater a ještě více další s pečlivě vypracovanou operativní metodikou, spočívající v intrasplenické aplikaci izotopů Na a I zvířatům, aby se zjistily poměry v portální cirkulaci. Tato poslední vedla k novému objevu použitelnosti značkováného zlata k zjištění funkce jaterního mesenchymu. Únikové křivky značkováného natria a jodu byly sledovány jednak na zvířatech, jednak na lidech s porušenou periferní cirkulací. Pozorování křivky při pracovním zatížení je původní a jako diagnostický test se prozatím plně osvědčilo.

Další 2 práce, a to o indikátorových metodách v hematologii a o přežívání erytrocytů, značkových chromem ^{51} , jsou práce cenné, metodicky spolehlivé a přivádějí nás k úrovni sice vysoké, ale mezinárodně již známé.

Poslední téma dne o léčení polycytémií radioaktivním fosforem popsalo

souborně mnohaleté a nebývale rozsáhlé klinické zkušenosti a přineslo důležité terapeutické směrnice vysokého významu pro klinickou praxi.

Nevelká diskuse k předneseným tématům základního výzkumu ukázala, že teoretické práce tohoto druhu jsou u nás zatím prováděny jen zcela ojediněle. Naproti tomu přednášky zaměřené k diagnostice nebo terapii klinika vyvolaly obsáhlou, živou a cennou diskusi. Vcelku je nutno hodnotit práci prvního dne konference vysoce kladně s tím, že zařazení problematiky izotopů na fakultní konferenci bylo činem velmi prozíravým a budícím v celé fakultě řadu nových pracovních námětů.

Druhý den fakultní konference probral ve svém dopoledním zasedání obzvláště důležitou problematiku prekanceróz. Toto téma je nesporně prakticky velmi významné a přitom ožehavé. Soubor přednášek měl za úkol podstatně přispět k objasnění pojmu prekancerózy a ukázat na metody, jimiž se tento stav dá zachytit, případně zjistit, jaké terapeutické zákroky vyžaduje.

Úvodní přednáška zkušeného patologického anatoma podala zname- nitou definici prekanceróz a jejich jednotlivých fází až k rozvoji banálního karcinomu. Tyto fáze byly přesně definovány a dokonale dokumento- vány. Pojmová náplň definic respektuje plně stanovisko kliniků a pato- logických anatomů, což jim dodává takového důrazu a tak mimořádného významu pro klasifikaci, že je nutno, aby se staly celostátně závaznými a byly takto tradovány i ve výuce.

V dalším referátu je možno do jisté míry spatřovat koreferát k před- chozí souborné tematicce, pokud se týká oboru dermatologie. Významný je pokus o zjištění kancerogenních vlivů na kůži a úvahy patogenické vůbec. Práce je dobře dokumentována, opřena o biopsii a obsahuje hod- notné preventivní návrhy. Nesporně nejlepší z přednášek této sestavy zpracovaných klinikem byl referát o pigmentových névech, v němž se autor přes nesmírně obtížnou tematiku, již suverénně zvládl, skvěle vy- rovnal s nejožehavějším problémem kožních prekanceróz až do vzniku melanomu. Téma je originálně zpracováno, krásně a kriticky podáno a vyúsťuje v závažném návrhu na preventivní opatření a terapii.

Další přednáška, společná pro naše obě dermatologická pracoviště, o mnohočetných keratózách a karcinomech po arzenu, prokazuje na poměrně velikém materiálu souvislost těchto afekcí z používání arzenu. I když zde snad schází stejně veliký materiál o event. analogickém vlivu arzenobenzenu, je velmi významnou zejména svými preventivními de- dukcemi. Cenný — i když patrně ne zcela jistý — je histochemický průkaz arzenu. Práce nesporně bude musit pokračovat.

Poslední 2 referáty I. části dopoledne pojednávaly o prekancerózách v dýchacích cestách podle materiálu ORL kliniky a o pachydermiích laryngu ve vztahu k některým průmyslovým škodlivinám. První přednáška dobře hodnotila rozsáhlý materiál, statisticky těžko zpracovatelný, ale velmi důležitý a se zaměřením k prevenci. Druhá uvedla fakta zajímavá z materiálu zevrubně analyzovaného a zčásti přesvědčivého.

Druhá část dopoledne pojednávala především o depistáži anacidit, jako prekanceróz žaludku, a to cestou, která by byla možná v masovém provedení a měla přesvědčivou hodnotu. Byl zpracován velmi obsáhlý materiál s výsledky již dnes prakticky cennými a hodnotitelnými. Další tematika o žaludeční sekreci a pepsinové aktivitě u Ca žaludku se s předcházející do značné míry doplňuje, na jiném materiálu potvrzuje její výsledky a i zde lze uvažovat o co nejširším praktickém použití. Jako jednu z nejlepších prací dne lze označit třetí této sekce, která průkopnický označuje perniciózní anémii jako nesporně možnou prekancerózu žaludku. Je to vůbec jedna z prvních prací u nás, jež vedle klinické analýzy je doplněna anatomickými nálezy s řadou významných pozorování a dokonale vypracovanou technikou odběru bioptického materiálu. Práce histologickou a histochemickou analýzou slizničních změn při pernicioze vypracovává vlastně evoluci karcinomu a koriguje starší názory.

Sdělení o výskytu maligních nádorů na IV. interní klinice během 12 let je vlastně klinickou statistikou bez nutného prohloubení a s návrhy na depistáž, jež jsou stěží realizovatelné. Přednáška o významu povrchního stěhovavého zánětu žil v diagnostice tumorů řeší originálně problémy, jejichž spojitost nebyla vždy zcela jasná. Jelikož téměř vše bylo doloženo biopticky, dává odpovědi významné a definitivní.

Dopolední zasedání ukončeno 4 významnými přednáškami z oboru gynekologie. Jde o velmi dobrý soubor prací, v nichž se gynekologové opírají o fakta zjišťovaná patologickými anatomy a ukazují, že jsme tak daleko v depistáži iniciálních stadií genitální rakoviny, že jistě patříme mezi jedny z prvních na světě. Výsledkem spolupráce obou uvedených klinických pracovníků je promyšlená klasifikace prekanceróz i dohodnutý léčebný postup. Zhodnocení tohoto druhu práce po čase dá jistě výsledky velmi významné. V práci o prekancerózách vulvy zjištěna originální a prakticky důležitá fakta na rozsáhlém klinickém materiálu. Ve sdělení o kolposkopii a cytologii v diagnostice epiteliálních změn čípku zjištěno na velikém materiálu, že použití obou metod paralelně je nutné k přesvědčivému hodnocení. Cytologie prekanceróz děložního hrdla podala velmi zajímavou dokumentaci na velikém materiálu a konečně závažná

a cenná přednáška o Ca colli praeinvasivum vysoce odborně zhodnotila velké obtíže diagnózy tohoto karcinomu, přičemž na závažném a výborně zpracovaném materiálu dokumentovala jeho vážnost a odůvodnila nutnou terapeutickou radikalitu.

Tématika prekanceróz, jež právem byla označena jako půlden vysoké úrovně fakultních pracovišť, byla skončena poměrně bohatou a hodnotnou diskusí, na níž participovali zkušení mimopražští odborníci.

Odpoledne týž den přednesli stomatologové obou našich klinik 7 vesměs závažných, skvěle dokumentovaných přednášek onkologického zaměření, svědčících zejména o mezinárodně vysoké úrovni naší stomatologické chirurgie. V úvodním referátu zdůrazněna důležitost prevence nádorového bujení v orofaciální oblasti, zejména odstranění všech dráždivých momentů a chronických onemocnění ústních tkání. Depistáž zde má velký předpoklad k úspěchu pro přístupnost vyšetření. Referát je jasný, cílevědomý a vyplynul z velikých zkušeností autora.

Další 2 obsáhlé přednášky, a to příspěvek k chirurgické terapii rakoviny horní čelisti a protetické rehabilitaci po resekci horní čelisti jsou vlastně komplexem navzájem se doplňující tématicky. V prvním referátu uvedeny indikace k částečně tzv. totální resekci obličeje pro maligní tumor s popisem operačního postupu a konečnou úpravou defektu, jež se má provádět až 3 roky po radikální operaci. Je nutno nejenom vysoce hodnotit velmi bohaté zkušenosti autora v léčbě tak maligních nádorů, která má jedině naději na úspěch, ale zvláště také šetrný postup operátora vůči pacientovi. V doplňkové přednášce je popsáno zhotovování protéz z nové elastické pryskyřice naší výbory, jež je tak dokonalá, že nedráždí a umožňuje pneumatický přenos žvýkacích tlaků. Velmi dobře dokumentovaný referát ukazuje krásné výsledky spolupráce protetika a chirurga.

Třetí velká původní a stejně vysoce hodnotná práce popisuje způsob svalové plastiky při defektech po operaci tumorů dolní čelisti a spodiny úst. Tato plastika umožní hermetizaci ústní spodiny, zlepší hojení a získává výhodné podmínky pro pozdější rekonstrukci ztracených tkání. Referát je originálně dokumentován vlastními přehlednými anatomickými skicami a ukazuje úspěchem korunovanou snahu po fyziologické úpravě devastací, vzniklých radikální operací.

V II. části odpoledne předneseny 3 práce, z nichž druhá porovnává rentgenový nález s pozdějším zjištěním operačním při nádorech v oblasti čelistí. Její význam, který je nesporně vysoce důležitý, spočívá v konfrontaci rentgenologického a operačního nálezu u mnoha nemocných, přičemž

autor zhodnotil zkušenosti, které zůstávají trvalým přínosem jak pro stomatochirurgy, tak pro rentgenology a onkology.

Nejzajímavější bylo sdělení k problematice leukoplakie. Ačkoliv je koncipováno samostatně, shoduje se ve svých závěrech s dílčími výsledky prací, které byly týž den předneseny v tématicce jiných prekanceróz. Autoři přinášejí vlastní klasifikaci leukoplakie a snaží se vnést pořádek do její diagnostiky, což má klinikovi usnadnit terapeutické rozhodování. Práce je dobře podložena biopticky, velmi dobře dokumentována a svým originálním zpracováním naprosto hodnotná.

Poslední téma dne probralo indikace, technické provedení a velmi příznivé výsledky kvadratické excize u rakoviny dolního rtu. Operace je fyziologičtější, představuje mnohem účinnější zákrok a získávají se jí 2 preparáty k histologickému vyšetření, jimiž lze přesně určit hranice novotvaru. Práce je hodnotná, dobře dokumentovaná.

Úspěšné stomatologické odpoledne ukončila malá, ale zajímavá diskuse.

První půlden třetího dne věnován za velikého zájmu kardiologii. Již první práce, tj. příspěvek k léčení stenokardií, ukázala, že také u nás, jako ve velmi pokročilých státech, se přistupuje k výzkumnému ověřování pudráže a podvazu arteria mammae int. při tak významných a častých onemocněních. Další studie o výsledcích léčení anginy pectoris perikardiotomií je vlastně zcela novým pohledem na možnost chirurgického léčení tohoto stavu. Další 3 důležité, podrobné a velmi hodnotné práce, a to o zkušenostech s klinicko-laboratorní diagnostikou stenózy aorty, o defektu septa síní a vektokardiografických nálezech u dětí ukázaly, že upřesňování diagnostiky spočívá v komplexnosti použitých vyšetřovacích metod. Podobně hodnotným je pokus o diagnostické odlišení septi primi a secundi, přímo významný pro chirurgickou léčbu.

Zkušenosti s chirurgickou léčbou konstriktivní perikarditidy byly dokumentovány na bohatém počtu operovaných nemocných za původního prohloubení operační techniky v jejích různých fázích. Sdělení o klinických nálezech konstriktivní perikarditidy řeší otázky nesnadné diagnózy, ale i etiologie a operačních indikací u této choroby. Velmi důležitým a dobře zpracovaným přínosem byla další práce o paliativní perikardiotomii, v níž autoři ukázali, že chirurg může podstatně přispět uvedeným operačním výkonem k řešení závažného stavu i pokročilých dekompenzací.

Poslední přednáška půldne referovala o novém způsobu chirurgické léčby mitrální nedomykavosti, jenž znamená opuštění až dosud prováděných intrakardiálních plastik a vede při podstatném snížení úmrtnosti

k dobrým léčebným výsledkům. Práci, která byla dokumentována dokonalým filmem, je nutno hodnotit jako původní, a to i ve světovém měřítku.

Po ukončení chirurgické tematiky podali pracovníci kardiochirurgického střediska fakulty ve formě panelové diskuse zkušenosti získané na operacích 237 mitrálních stenóz. Forma diskuse byla volena proto, aby bylo možno ve stručné formě podat jednak vlastní zkušenosti, jednak obecně obraz práce kardiochirurgického střediska a problematiku léčení mitrální stenózy vůbec. Panel byl svou formou, posluchačům lehkou přístupnou, vítanou změnou ve zvyklých formách jednání vědeckých konferencí u nás a splnil bohatě a účelně vše, co se od něho čekalo.

Pro příliš obsáhlou náplň dopolední sekce bylo nutno přesunout (byť i na úkor ostatního programu) diskusi na odpoledne. Tato byla bohatá, zevrubná a zajímavá. Naši pracovníci v ní měli příležitost konfrontovat svoje zkušenosti s ještě bohatšími z jiných pracovišť a své důkazy z velké části obhájili.

Poslední odpoledne bylo věnováno profesionálním dermatózám. Tematika je důležitá, aktuální, neboť se bezprostředně týká zdraví našich pracujících.

Předslán historický úvod velmi dobré úrovně, který uvádí mezinárodní srovnání výskytu těchto chorob podle západní literatury, přičemž porovnání s našimi statistickými daty osvětluje naše nedostatky zvláště v hlášení profesionálních dermatóz. Dobře postižen rozdíl v naší péči o pracující a podtrženy přednosti socialistického zdravotnictví. Přehledem práce a výhledovým nárysem instruktivní přednáška končí. Příkladem opravdu kolektivní práce je další tematická přednáška, jež podává ekzém (profesionální) jako zdravotnicko-ekonomický problém, a to rozbořením 430 případů podle zaměstnání, škodliviny a věkové incidence. Nové je zjištění, po jak dlouhé době práce se choroba objevuje, se zajímavým pokusem o výklad, proč se tak stává zvláště po 4 týdnech a koncem prvního roku.

V zajímavém rozboru profesionálních dermatóz zdravotních pracovníků vylíčeny zkušenosti získané u 240 nemocných. Jen minimální počet profesionálních dermatóz je infekčních, mnohonásobně větší, a to přibližně 2/3, je fyzikálních a chemických. Materiál zpracován kriticky, jasně a dává velmi dobrý přehled.

Průzkum dermatóz v železničních dílnách odhaduje organizační obtíže spojené s jejich vyhledáváním. Zvláště častou příčinou je nevhodné čištění

pokožky po práci. Za vzorný možno považovat návrh preventivních opatření.

Dermatózy česáčů chmele nám představují záslužnou studii, u nás první toho druhu, opřenou o zkušenosti, přímo v terénu. I když incidence chorob je překvapivě malá, domyšleno až k reálnému návrhu na preventivní opatření.

Velmi zajímavá a důležitá problematika byla předložena v přednášce o pokusu prevence profesionálních a jiných exantémů účinkem modifikovaného geomagnetického pole. Jde o naprosto originální námět, hledající nové cesty prevence za použití aparátu vlastní konstrukce. Při veškeré zajímavosti námětů nelze prozatím jeho využití plně hodnotit. V případě, že by se i preventivně osvědčil, může jít o počín v každém směru prioritní.

Druhá série přednášek byla zahájena tematikou dnes nad jiné akutální o kožní tuberkulóze jasně profesionálního charakteru u pracovníků živočišné výroby. Nejde o případy časté, problém však byl doložen způsobem zajímavým, zvláště po stránce preventivní. Jako významný klad dlužno hodnotit její epidemiologický rozbor i návrh na preventivní opatření.

Jako zajímavou původní a nesporně jednou z nejlepších v souboru možno uvést práci o *Candida albicans* v potravinářském průmyslu. Z ní znamenají interdigitální kandidózy škubačů hus prioritní objev jednoho z autorů. Všude se především řeší vliv a souvislost s pracovním prostředím a jsou navržena hodnotná preventivní opatření. Práci možno označit zčásti za prioritní a po všech stránkách důležitou.

Třetí sdělení o vztahu mezi klůckovými testy s alkáliemi a rezistencí kůže proti nim, je klinicko-experimentální, dobře dokumentovanou prací na poměrně velkém materiálu. Zjištěny zajímavé vztahy mezi špatným vlivem často používaných alkalických čistidel, jimiž se snižuje rezistence kůže proti alkáliím vůbec. Uvážíme-li, jak často jsou tyto látky používány v průmyslu, stavebnictví, při praní a čišťení, můžeme dobře zvážit nesporně kladné hodnoty této práce.

Poslední dermatologická tematika o epoxydových pryskyřicích je vlastně první prací, jež ukazuje, v jak vysokém procentu mohou tyto novodobě stále častěji používané látky vyvolávat akutní ekzematózní změny. Upozornění přichází právě včas i s podrobným návrhem na preventivní opatření, což vše nutno hodnotit kladně.

Půlden byl dobře a vhodně ukončen důležitě a podrobně zpracovanou tematikou o vlivu kožních chorob na nemocnost pracujících. Ukazuje

závažnost celé předcházející problematiky ve světle čísel, doložených podrobným rozbohem. Důležitost této uzavírající přednášky a její význam je samozřejmý.

Nesporně velmi úspěšné a dobře organizované odpoledne, uzavírající konferenci, skončeno bohatou a věcnou diskusí, na níž participovali i mimopražští odborníci.

Věřím, že obecný závěr o hodnotě konference vyplynul celkem jasně z předdeslaného přehledu, který — jak samozřejmě — předkládá kolektivní názor konzultovaných odborníků a předsedů sekcí, jež jsem pouze zkoordinoval se skromným připojením vlastního pohledu. Tematika byla volena dobře, přiléhavě a s přesným zaměřením k teoretickým a praktickým potřebám našeho nejmodernějšího zdravotnictví. Lze těžko říci, kterému dni by bylo možno přisoudit zásadní prevalenci před druhými. Jako teoretik si vysoce vážím probrané tematiky izotopů, i když cítím, že zde bylo prezentováno většinou to, čím dosahujeme mezinárodní úrovně. Zřetelně dále jsme ve studiu otázky prekanceróz, kde zejména v účelné klasifikaci, jejím rýsujícím se celostátním obligatorním použití a tím i v přístupu k možné prevenci tumorů jsme patrně i jediní z pracovišť, a jak věřím i států, kteří postoupili nejdále a nejúčelněji. Stomatologická onkologie prezentovala špičkové výkony našich vybraných stomatochirurgů na mezinárodní úrovni a místy používá zcela původní metodiky. Velmi výrazně a s výbornou filmovou dokumentací předvedli kardiologové svoje namnoze prioritně modifikované výkony, jejichž líčení po právu zaujala takové kvantum posluchačstva, jaké nebylo přítomno na žádném z jiných dnů konference. Z velké části mezinárodní úroveň jejich práce byla přitažlivě potencována výborným příkladem komplexní spolupráce s kardiologií, lékaři rehabilitačními i patologií tak plodným, že jej bude nutno na nejširší bázi napodobit. Profesionální dermatózy řeší někdy i prioritní objevy, problematiku vysoce cennou, nám vlastní a s preventivními pokyny. Kladem byla též výstava, jež doplnila údaje o rehabilitaci, jak o ní bylo mluveno v panelu, předvedla historii i přítomnost naší stomatologie a ukázala některé detaily práce s izotopy. Soudím tedy, že klady byly nesporné a takového rázu, že ocenily konferenci jako celek vysoce úspěšný.

Zápory nutno též přiznat. Několik málo přednášek nebylo zcela na niveau konference. Je nutným úkolem příštího přípravného výboru být ve výběru důslednějším. Dokumentace — až na zcela malé výjimky — byla ve všech případech podstatně lepší než kdykoliv dříve. Díkce před-

nášek převážně většinou dobrá až na některé stereotypy, které jsou obvyklé v literárním zpracování, ale málo se hodí k přednesu.

Nemohu si odpustit zásadní výtku, která ovšem dnes platí pro většinu konferencí kdekoliv na světě a týká se přeplnění pracovních dnů příliš nadměrným kvantem přednášek.

Ukazuje se čím dále tím jasněji, že naše fakulta má z čeho vybrat a že výběr bude musit být tím přísnější, čím více se bude lepší naše práce. Že toto poslední se stane skutečností, a to nejen k dosažení mezinárodní úrovně v řešení všech našich úkolů, nýbrž i k jejímu plynulému překročení, o tom nepochybuji. Zaručují to nejenom stále stupňované prostředky, jež nám dávají stát pro vědu k dispozici, nýbrž i fanatické pracovní zaujetí velké většiny našich universitních pracovníků, kteří jasně vědí: Exaktní a pokroková věda je hlavním faktorem, který před tváří světa formuje profil university, věda je jedním ze základů budoucnosti moderního lidstva a takové její výsledky, jichž se snažíme všichni dosáhnout, budou jedním z nerozborných pilířů šťastného socialistického společenství všech lidí!